

ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΑΓΩΔΙΕΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ο ΘΕΡΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΑΔΕΛΦΗ ΤΟΥ

Σαν κεφάλαιο μυθιστορημάτων. Ο Μεχμέτ Άλης και το πασαλίκι της Κρήτης. Δυό όφρανα στο Κόκκινο Χαριό. Ο Θεόδωρος και η Μαρία στην αγορά τών δούλων. Ένας Μουσουλμάνος μέ..... χριστιανική καρδιά. Και ένας Γάλλος μέ αισθήματα. Ο Γεωργιό Τερέ και τó στάδιό του. Από τόν Πειραιά στην Κρήτη. Δραματική αναγνώρισις τών δυό αδελφών, κτλ.

ό επεισόδιο που θα διηγηθούμε, θα φανή σαν κεφάλαιο μυθιστορημάτων. Και όμως είναι ιστορία αληθινή, λαομένη από την γιγαντομαχία της Κρήτης.

Στην ήρωική αυτή μεγαλόνησο, από τή 1822 και έδωθεν ό ελιανοστατικός αγών ήταν στη ζοηροτόρη του έντασι. Ο φοβερός Μεχμέτ Άλης, ό Αιγύπτιος, είχε πάρει από τó Σουλτάνο της Τουρκίας, ός έμοιθή τών ίσηροσίων του, τó «πασαλίκι» της Κρήτης. Άμέσως ό Αιγύπτιος στρατόζογος έστειλε στρατούς και στόλους, για να κατακτήσει τή νήσο... Γιαννιτοφροσι, έξ ρ ρ ρ ο υ λ ω ο τ ο ρ. Άρβανίτες—ταχτικοί και άτακτοι—φρεγάτες και τριπόρα, δια έμπηκται σέ ενέργεια για τόν ξανδρολοσίο τής Κρήτης.

Στην άρχή, έστάλη εναντίον τής νήσου ό γαμψός τού σατράπη Χασάν Πασάς, ό όποιος άπεδίδασε τού στρατήγιό του στό άνατολική παρόλια. Χιλιάδες γιγαντομαχία κατέφραγαν τότε στην ιστορική και ευρύχωρη σπηλιά τού Μιραμπελλου για να βρούν σπηλιό. Οι Τούρκοι έπολοζοφρασαν άμέσως τó άντρο αυτό. Ήρδισαν φωτιά μέσα, θείαρι και νίτρο και έκαψαν τούς άτυχους Κρητικούς ζωντανούς! Μά τιμοφρήθηκαν γρήγορα γι' αυτό τó ακούρηγιο τούς από τή θεία διαη.

Στό Μαλεβού οι Κρητες έπαναστάτες έπολοζοφρασαν τήν έμπροσθοφυλαχή τού Πασά, που ήταν και σωματοφυλαχή του, άποτελομένη από τριακόσιους άρειανίους Άλβανούς, λαμπροφροσένους, μ' άσημένα άρματα. Οι έδικηταί Κρητικοί τούς κατέσφαξαν όλους αυτούς μέχρος ένός. Φροσισμένοι γι' αυτό ό Χασάν Πασάς διατάζει προέλασι προς τή έκει, γεντάς τ' άλογό του και προφροσι. Ένώ ό μισος περνούσε κάποιο μονοπάτι, στό Μεσσαρά, τó άλογό του έτρομάζε κ' έπιασε στο γροσίο παρασένοντας στην άβισσο και τόν καβάλαρή του!...

Άλλά παρ' όλα ταύτα ό Μεχμέτ Άλης δέν απογοητείνονταν εύκολα. Κι' έστειλε άμέσως εναντίον τών Κρητικών νέο στρατό υπό τόν Μουσταφά Κιριλή Πασά. Μπουλοκία άγρίων Όθωμανών (που έβοηθούσαν από τούς ντόπιους, τούς θηρωδεις Τουρκοκρητικούς), έβαλαν τότε λιπέδι στο χριστιανικό στοιχείο. Τά ζογία τού ήρωικού Άποκορόνιο έφταναν στήχη. Και σ' ένα άρ' αυτά, τόν λεγόμενο Κόκκινο Χαριό—κοντά στον Κόλο της Σούδας—συνέβη τó δράμα που θα διηγηθούμε.

Οι Τούρκοι, που βάλουν φωτιά στο παραθαλάσσιο αυτό χωριούδα, έμάζωσαν τά γιγαντομαχία για τή χαρμά του. Μαζύ μέ αυτά έσκαλάωσαν και δυό άδεφράμα, τó Θεόδωρο και τή Μαρία, όφρανα από μένα, και που ό πατέρας τους είχε πάρει τά βουνά επαναστάτης. Τά δυό άδεφράμα ήταν 6—7 έτών και ζούσαν στο σπίτι μιας γρηάς θείας τους.

Οι Τούρκοι τή έβαλαν σέ κοφρίνα, τά φροσισαν σέ μια γκαμήλα και τά έστειλαν στην πρωτεύουσα τής Κρήτης. Την έποχη έκειντή, τά Χανιά είχαν γίνει σωση άνθρωπαγορά, κάτο από τή μάτια τών Ευρωσίων Προξένων!... Περούσαν πλούσιο Όθωμανοί και φωνίζαν άνδρωπος!... Ο Θεόδωρος και η Μαρία—όμορφα παιδάκια, μέ τή μαυρα φροστανάκια τους—περίμεναν τή σειρά τους...

Τέλος, πέρασε και ό Τσακίρ Άγάς, μισόποπος τήν ήλικία Μουσουλμάνος, από τή Μικρά Άσία καταγόμενος, άγαθος άνθρωπος. Ελδε τή Μαρία, τή λυπήθηκε, μ' έπειδή δέν είχε παιδιά, τήν άγοσσε και τήν πήρε σπίτι του να τή ανατρέφει. Γιατί φαίνεται ότι είνε δυνατός να κατοικοεδρεύσει κάποτε κ' α λ η καρδιά και στό στήθη ένός πιστού τού Μωάμεθ. Θά ήθελε ίσως ν' άγοσσει και τó Θεόδωρο ό Τσακίρ Άγάς, αλλά τó πρσίμα πήγαινε πολύ...

Άποχωροσθριαν λοιπόν μέ δάκρυα τά δυό άδεφράμα. Η Μα-

ρία πήγε στο σπίτι του Τσακίρ Άγά, ό Θεόδωρος μετρεφρόη στην Άλεξάνδρεια, στην κεντρική τών άνδρατόπων άγορά, όπου χιλιάδες όλόκληρες έπολοζοητο οι δούλοι!... Έκει βρέθηκε προστάτης άγγελος και για τó δεύτερο όφρανο Κρητικοπούλο. Αύτη τή φροά ό άγοσαστής ήταν Γάλλος φιλέλλην, Τερέ όνομαζόμενος. Εδσπλαγνίστηκε τó παιδί, και επειδή και αυτός ήταν άτεκνος, τó άγοσσε για να τó υιοθετήσει. Κι' έτσι, ό μικρός Θεόδωρος, ύστερ' από μερικά έδωμάδες, βρέθηκε στο Παρίσι, μέσα στο πλοίο μέγαρο τού θητού πατέρα του, ό όποιος τόν είχε άγαθήσει από μιας άρχής. Η καρία Τερέ, γιγαντοφροσιστική, άγάπησσε τó μικρό όφρανο και τó γέμισε φιλία και χάδια. Τό ντύσαν σαν άρχοντοπούλο, πήρε τó όνομα Τεοντόρ Τερέ, τó έβαλαν παιδαγωγος και τó παροσισσαν στα σολώνια για παιδί τους. Τό άντρογόνο τών άτεκνων Γάλλων ήταν ένθουσιασμένο. Έλεγαν ότι ό Τεοντόρ έφερε τή χαρά όύς ζής μέλαγγολικό σπίτι τους...

Ο Τεοντόρ μέγαλανε, γεμάτος όφρα, έξωινάδα, ζοηροτόητα, προόδανε στα μαθημάτα του, κατακόπησε τή γενική σημαία τών σιγγενών και φίλων τής νέας τού οικογενείας. Κι' όταν έτελείσσε τó Λύκειο, τόν εισηγάσαν στη Ναυτική Σχολή τών Λοκίων. Έκει γνωροσρίστηκε μέ Έλληνες, οι όποιοι έσπουδάσαν δαπάνες τού νεαρού Έλληνικού Κράτους και μέ τή σιχηρή σινανασοφροη τους, έξέπνησαν μέσα στην ψυχή του τά Έλληνικά αισθήματα. Ο πόθος του για τήν Ελλάδα, για τήν έλευθερία τής Κρήτης, μέγαλανε μέρα μέ τήν ήμερα. Έτελείσσε τής σπουδής του, βγήκε άξιωματικός τού Ναυτικού, αλλά δέν ήθελε να μείνει πεία στη Γαλλία.

Τώρα ό Τεοντόρ Τερέ ήταν έπάνω στο άνθημα τής νεότητός του. Ψηλός, μέ τέλειο Κρητικό παρσίστημα, ξανθός, όφραος, θα μπορούσε να γίνει άξιαταμάρχητος κατακτήτης γιγαντοσίων καρδίων. Και όμως δέν ελογάμισσε τίποτε. Εδήλωσε στους θεούς γοφεις τόν ότι θα έπήγαινε να ίσηρησθί τόν πολεμικό Ναυτικό τής Πατρίδος του. Δέν ίσηρισαν ούτε η παρακλήσεις, ούτε τή δάκρυα να τόν κρατήσουν στη Γαλλία. Και ό νεαρός άξιωματικός έφίλησε τούς ενεργέτες του, μήτρε σ' ένα πλοίο και βγήκε στην Πειραιά. Άμέσως παροσισάστηκε στον τότε ύποφρο τών Ναυτικών, ό όποιος τόν έδέχθηκε μέ πολλές τιμές. Ο νέος Κρητικός κατετάχθη τού Βασιλικού Πολεμικού μέ τó όνομα Θεόδωρος Θεόδωρος (όπως έξελήγισσε τó όνομά του). Γρήγορα δέ διεχρήθη ως άριστος άξιωματικός κι' άγαπήθηκε από τού Βασιλέα και τούς σιναδέλφους του. Ένα μάλιστα επεισόδιο τής ζωής του, τόν κατέστησε σιμαθέστερο. Ελγε ένα φίλο, φτωγό και προστάτι άπροινης άδελφής, ό όποιος πέθανε έξανα, άρίνοντας τήν άδελφή τόν άποροσπάτητη. Ο Θεράκης τήν έξήτησε τότε σέ γάμο και τήν πήρε γιγατά του...

Ήταν πεία κωφροσής πολεμικού σάφρος ό Θεόδωρος Θεράκης, όταν μια μέρα έλαβε τή διαταγή να μεταφέρι στα Χανιά τó γιού τού μέγαλο Κανάρη, Νικόλο, άποστελλόμενος ως Γενικό Πρόξρο στην ύποδούλη τότε Κρήτη. Έτσι ό Θεράκης θα πήγαινε ύστερ' από τόσα χρόνια, στην πατρίδα του. Και ήσανε πολύπολύ σιγαμημένος γι' αυτό!...

Η αλήθεια είνε ότι από τότε που ήθελε στον Πειραιά ό Θεόδωρος Θεράκης έξέτασε κι' έμαθε ότι η άδελφή του ζούσε στα Χανιά, στο σπίτι τού βαθυνήσου πεία Μουσουλμάνου, ότι είχε γίνει όφρα και άγαπητή σέ όλους κόρη.

Τήν έποχη έκειντή, Γενικός Άποκητής τής Κρήτης ήταν ό Ριφαάτ Πασάς. Μόλις τó Έλληνικό πολεμικό κατέφρασε στα Χανιά, ό Θεόδωρος Θεράκης έφροσε τή μέγλη τόν στολή και παροσισάστηκε στον Τούρκο Πασά. Τού έξέθεσε τήν έπαθμία του να ίδη τήν άδελφή του, όχι για να διαταράξει τήν οικογενειακή τήν γαλήνη, έλεγε, αλλά για να τήν φιλήσει μόνο και να φέρι. Ο Ριφαάτ Πασάς, άνθρωπος πολιτισμένος, Γαλλόφρολος, δέχτηκε προθύμως να έκπληρώσει τήν έπαθμία τού άξιωματικού έκεινου, που είχε έκπαιδευθεί στην άγαπητή του Γαλλία, και διάταξε να βρεθεί άμέσως ό Τσακίρ Άγάς.

Ο γέρο Μουσουλμάνος είχε πολύ ξεπέσει. Ζούσε σέ φοβερή φτώχεια, μαζεύοντας κουρέλια!... Οι χωροφύλακες άνακάλιψαν τó σπι-

Κρητικόπούλο (Είκον ξένου περιηγητού)

τάτα του, σὲ μὴν ἀπόμηση συνοικία τῆς πόλεως καὶ τὸν ἔφεραν μισροτὰ στὸ Διοικητὴ. Ὁ δουτικισμένος Τσακιὸ Ἄγας μόλις εἶδε τὸν Πασσά καὶ τὸ χρυσοστόλιτο Θεράκη, καὶ ἔμαθε ὅτι εἶνε ἀδελφὸς τῆς Μαρίας του—τῆς Ἐμινές του, ὅπως τὴν εἶχε ὀνομάσει—ἀρχισε νὰ τρέμη.

—Μὴ μὸν τὴν πάρετε! ἔλεγε. Μὴ μὸν τὴν πάρετε!... Ἀφῆστε νὰ πεθάνω πρῶτα!...

Καὶ λέρνοντας στὰ γόνατα, φιλοῦσε τὰ χέρια τοῦ Θεράκη. Τὸν καθήσυχασαν, διαβεβαιώνοντάς τον ὅτι δὲν ἐπρόκειτο νὰ τοῦ πάρουν τὴν Ἐμινέ του, ἀλλὰ μόνον νὰ τὴν ἰδοῦν...

Καὶ ἔτσι, ὁ Τσακιὸ Ἄγας, ὁ Θεράκης καὶ ὁ Γραμματεὺς τοῦ Διοικητοῦ ἔξελιξαν γιὰ τὸ φτωχικὸ σπίτι τοῦ Ὀθωμανοῦ ραζουζουλῆ. Ἄμα ἔφτασαν ἐκεῖ, ἐπῆρξε πρῶτος ὁ Τσακιὸ Ἄγας καὶ ἀνήγγειλε στὴν Ἐμινέ ὅτι ἦθε ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὁ ἀδελφός της. Ἡ κοπέλλα ἄκουσε τὴν εἶδησι κατὰλύρητι!...

Καὶ μόλις ἀνοίξε ἡ πόρτα καὶ μπῆκε μέσα ὁ ψηλός, χρυσοστόλιτος Ἕλληνας ἀξιωματικός, ἡ κόρη ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά του κλαίγοντας:

—Ἀδελφὲ μου!... Θεοδώρη μου!... Ἀδελφοῦλη μου!... ἔλεγε μέσα στοὺς ληρωσιὲς τῆς, φιλώντας τον μὲ στογνή.

Ὅταν λέρωσε ἡ πρώτη συγκίνισις, ἡ Μαρία διηγήθηκε τ' ἀκόλουθα:

—Ἐἶδα ἀπόψε, σ' ὄνειρό μου, ἕναν ἄγγελο, πού εἶχε τὸ πρόσωπό σου!... Καὶ νὰ τώρα πού ἦρθε, ἀδελφοῦλη μου!... Νὰ τὰ χρυσὰ σου μαλλιά!... Ἡ φαιδρία σου!... Νὰ τὸ μικρὸ σμαδάκι τοῦ δεξιοῦ χερσιοῦ σου, πού σου εἶχε γυνοῦ ἀπὸ πέσιμο!...

—Ναί, θημάτια, ἐσυμπλήρωσε ὁ ἀδελφός. Εἶχαμε ἕνα μεγάλο δέντρο στὴν αἰλή τοῦ πατρικοῦ μας σπιτιοῦ, μὰ γέροντι τζανερὰ!...

—Ναί, καὶ μὰ μέρα ἀνέβηρες νὰ κόμης τζανερὰ, κα' ἔπεσε ἀπὸ τὸ δέντρο καὶ χτύπησε τὸ χέρι σου!...

—Καὶ κοίμεινε τὸ σημάδι αὐτό, νὰ μὸν θημάει τὰ παιδικὰ μου χροῖνα, καὶ σένα, ἀδελφοῦλη μου ἀγαπημένη!...

Ἐπὶ ἀκόμη πολλά, γιὰ τοὺς γονεῖς τους, γιὰ τὰ παιδικὰ τὰς, διηγήθηκαν ὁ ἕνας στὸν ἄλλο τῆς περιπέτειές του, τὰ βασάνια τους. Ὁ γέρο Μουσοῦλμάνος, κοιμωμένος σὲ μὴ γονιά, τοὺς ἄκουγε μὲ τὴν ἀγωνία πάντα στὴν ψυχὴ, νὰ μὴ τοῦ πάρουν τὴν «Ἐμινέ του, τὴν κορούλα του», ὅπως ἔλεγε.

Ἄλλὰ τὰ δύο ἀδέλφια τὸν ἤσυχασαν. Ἡ Μαρία—Ἐμινέ θὰ ἔξακολουθοῦσε νὰ μένῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος», εἶπε ὁ Θεράκης, στὰ Χανιά, ὡς ὅπου κανονισθῆ ἀλλοῦτωκα ἡ θέσις της. Πρὶν ἀναχωρήσῃ ὁ Θεόδωρος ἀπὸ τὴν Κρήτη, ἔδωσε στὴν ἀδελφὴν του ὅσα χρήματα εἶχε ἐπάνω του καὶ τὴν ἰσόχρησε νὰ ἔξαγαγῆ ῖση γρήγορα νὰ τὴν πάρῃ. Καὶ τὰ δύο ἀδέλφια ἀποχωρεθίσθηκαν μὲ δάκρυα.

Ἀποτιγῶς ὅμως ὁ Θεόδωρος Θεράκης δὲν μπόρεσε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἰσόχρησιν του. Γιατὶ, λίγες μέρες μετὰ τὴν ἐπιστροφή του στὸν Πειραιά, πέθανε ἄξαφνα ἀπὸ συγκοπή τῆς καρδίας... Καὶ μετὰ τὸ θάνατό του, κανεὶς περὶ δὲν ἔμαθε τὴν ἀτίμητην ἡ Μαρία, ἡ ὄραία Ἐμινέ, τοῦ φτωχοῦ Μουσοῦλμάνου ἢ ψυχροκόρη.

ΤΑ ΖΩΑ ΚΑΙ Η ΜΟΥΣΙΚΗ

Ἄγαποῦν τὰ ζῶα τὴν μουσική; Ἀναμφιβόλως. Τὴν ἰππεραγαποῦν μάλιστα, ὅπως δείχνουν τὰ παρακάτω ἀνέκδοτα:

Ὁ σκύλος κάποιος κυρίας αἰσθανόταν μεγάλη κλίσι πρὸς τὴ μουσική. Κ' ἂν χαμιά φορά περνοῦσε ἡ σινηθημένη ὄρα καὶ ἡ κυρία του δὲν εἶχε ἀρχίσει ἀκόμα νὰ παίξῃ, ὁ σκύλος ἐγαυῖζε ἐπιμόνως καὶ δὲν ἔπαυε παρὰ μόνον ὅταν αὐτὴ καθόταν στὸ πιάνο. Ἐπίσης ἕνας ἄλλος σκύλος ὅταν ἐπαίξε ὁ κύριός του πιάνο δὲν ἔδινε τὴν παραμικρότερη προσοχή. Μόλις ὅμως ἀρχίζε ἕνα ὀρισμένο κομμάτι, ὁ σκύλος σήκωνε τὸ κεφάλι ψηλά καὶ γαυῖζε ἀπὸ τὴ μεγάλη χαρὰ του. Ὅταν δὲ ἔπαυε τὸ κομμάτι, τὸ φιλόνοστο ζῶο ἐπαύρηχετο στὴν προτέρα ἀδιαφορία του.

ΤΑ ΠΑΡΑΞΕΝΑ

ΤΟ ΦΙΛΙ ΣΤΗΝ ΙΑΠΟΝΙΑ

Ἄλλοτε τὸ φιλί ἦταν ἐντελὸς ἄγνωστο στὴν Ἰαπωνία. Ὁ Ἰάπων σὺν ὅσων δόξαις ἀποχωρετοῦσε τὴ γυναῖκα του ποτὲ δὲν τὴ φιλοῦσε, ἀλλὰ τῆς ἐφαγγε ἀπλῶς τὸ χέρι καὶ τῆς ἔκανε μὴ βαθειά ὑποκλίσι. Ἐπίσης καὶ οἱ Ἰάπωνες ἐρωαταὶ οὔτε ζητοῦσαν, οὔτε ἔπαιρναν φιλιὰ ἀπὸ τῆς ἀγαπημένης του. Ἡ μητέρες ποτὲ δὲν ἔσκωναν νὰ φιλήσουν τὰ παιδιὰ τους ὅταν τὰ θύλαζαν. Ὁ βαθιὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐπιτηδεύσεως στὴν Ἰαπωνία ὑπελογίζετο ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐδαφιαίων ὑποκλίσεων. Σιγὰ σιγὰ ὅμως, μὲ τὴ βαθμιαία εἰσχώρησι τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Εὐρώπης, ἔμαθαν καὶ οἱ Ἰάπωνες νὰ φιλοῦν!...

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΤΘΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑΣ ΑΤΘΙΑΔΑΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΛΟΥΤΡΑ

(Τοῦ ΜΟΝΤΕΓΚΑΤΣΑ)

—Σὲ ἀνθρώπους ἡλικίας 2 μέχρι 30 ἐτῶν, τὰ θαλασσινὰ λουτρά εἶνε πάντοτε ὄφελιμα. Λυσιμωμον τοὺς ἀσθενεῖς ὀργανισμοὺς, θεραπειοῦν τοὺς χοιραδικούς καὶ καθιστοῦν πῶ ἐνφώστους τοὺς ὑγίεις!...

—Ποτὲ δὲν πρέπει ν' ἀρχίσῃ κανεὶς τὰ λουτρά, ὅταν θάξουν ἀσπρίσει περὶ τὰ μαλλιά του.

—Ὅσοι πάσχουν ἀπὸ καρδιακὰ νοσήματα, ἀπὸ ρευματισμούς, ἀπὸ φυματίωσι, καθὼς καὶ ἐκεῖνοι πού ἰσποφέρουν ἔστω καὶ λίγο ἀπὸ τὸ στήθος του, ἀπαγορεύεται νὰ μπαίνουν στὴ θάλασσα.

—Τὰ παιδιὰ, οἱ ἐφηβοὶ καὶ οἱ νέοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων πρέπει νὰ ἐκτελοῦν πολλές κινήσεις κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ λουτροῦ.

—Τὸ ἡμεινότερο λουτρό γιὰ ὄλους τοὺς ἀνθρώπους εἶνε ἐκεῖνο πού γίνεται τὸ πρωῖ, καὶ μάλιστα κατὰ τὸ ἡμέρα Σεπτέμβριου.

—Τὸ νὰ κἀν κανεὶς περισσότερα ἀπὸ δύο λουτρά τὴν ἡμέρα μπορεῖ νάνα ἀπὸ πανγνίδι γιὰ τοὺς ἐρῶστους, ἀλλὰ δὲν τὸ συμβοῦλεῖτο καθόλου στοὺς μὴ ἐρῶστους.

—Στὴν ἀρχὴ μπορεῖ νὰ σὰς ἐνοχλοῦν τὰ λουτρά, ἀλλὰ σιγὰ-σιγὰ θὰ συνηθίσετε καὶ τότε θὰ σὰς φαίνονται ἀταράχτητα.

—Ἄν ὅμως ἡ ἐνοχλῶσις ἔξακολουθοῦν, μὴ ἐπιμένετε γιατί τὰ λουτρά δὲν σὰς ὀφελούν. Παραιτηθῆτε λοιπὸν ἀπ' αὐτὰ.

—Τὰ συμπτώματα περὶ τῆς μὴ ὀφελείας τῶν λουτροῦν εἶνε τὰ ἔξης: Ἐλλειψις ὀρέξεως, ἀπνία, διάρροια καὶ ἰσχυρὸς θῆ.

—Ἐξοσι λουτρά θεωροῦνται ἀρετὰ γιὰ μὴ ὑγιεινὴ θερατεία. Ἐξατὸ ὅμως εἶνε ἀνελαφεὴ γιὰ ἕνα χοιραδικό.

—Ἐἶνε προτιμότερο νὰ κάνετε 20 λουτρά σὲ διάστημα 40 ἡμερῶν, παρὰ 40 λουτρά σὲ διάστημα 20 ἡμερῶν.

—Σχεδὸν πάντοτε, ὅταν μπαίνῃ κανεὶς στὴ θάλασσα, αἰσθάνεται ψῆος. Ὅταν ὅμως αἰσθάνεται ὀγος, καλὸ εἶνε νὰ βγῇ αἰέσως.

—Μόλις πέσῃ κανεὶς στὴ θάλασσα, πρέπει νὰ βρῆ-ἦ πρῶτα-πρῶτα τὸ κεφάλι καὶ τὸ στήθος καὶ νὰ μὴν παραμένῃ μὲ τὰ πόδια στὸ νερὸ καὶ τὸ κορμὶ στὸν ἦλο.

—Ἡ γυναῖκες ἄς βροχῶν ἄροβα τὰ μαλλιά του, γιατί τὸ νερὸ ὀχι μονάχα δὲν τὰ βλάττει, ἀλλὰ πολ-λίαις συντελεῖ καὶ στὴν αἰσῆσι τῆς κόμης.

—Κατὰ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἐγκαταστάσεως ἡ γυναῖκες μποροῦν νὰ παίρνουν μερικὰ θαλασσινὰ μάρ-νια, ἀλλὰ στόματι καὶ μέτρια. Τὸ ἴδιο μπορεῖ νὰ γίνεται καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ θηλάσματος.

—Ὅσοι γυναῖκες ἔχουν πῶλὸ ἀδρὸ δέρμα πρέπει νὰ τρίβονται μετὰ τὸ λουτρό μ' ἕνα σμουγγάρι βρεγμένο σὲ γλυκὸ νερὸ.

—Ἐἶνε ψευδέστατο τὸ λεγόμενον ὅτι βλάττει τὸ νὰ μπαίνῃ κανεὶς στὴ θάλασσα ἰσοημένος. Αὐτὸ ἴσα-ἴσα εἶνε τὸ ἡμεινότερο λουτρό.

—Τὸ λουτρό πρέπει νὰ γίνεται πάντοτε μὴ ὄρα ὄστερ' ἀπὸ ἐλαφρὸ πρόγευμα καὶ τρεῖς ὄρες ὄστερ' ἀπὸ κανονικὸ γεύμα.

—Τὸ νὰ μπαίνῃ κανεὶς κατ' ἐπανάληφιν μέσα στὸ νερὸ καὶ νὰ βγαίνῃ στὸν ἦλο μὲ τὰ μαλλιά βρεγμένα καὶ χορὴς κλίμαμα μπορεῖ νὰ ὀφελῆ τὰ παιδιὰ, ἀλλὰ γενικός εἶνε ἐπιμεινδύον γιὰ τοὺς πῶ ἡλικιωμένους.

—Μερικοὶ συνηθίζουν νὰ κάνουν μπάνιο μέσα σὲ λουτρό μὲ ἔσπο θαλασσινὸ νερὸ, πράγμα ἀποτελεσματικώτατο κατὰ τὸν ἰσχυρὸν νευροκαίγῃ. Αὐτοὶ ὅμως πρέπει νὰ προσέχουν γάχου τὸ κεφάλι τους τυλιγμένο μ' ἕνα πανὶ βρεγμένο σὲ κρύο νερὸ.

ΠΑΡΤΕ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΗ ΣΑΣ

ΟΙ ΤΙΤΛΟΙ ΕΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Τοὺς περισσότερους τίτλους ἀπ' ὄλους τοὺς βασιλεῖς ἔχει ἀσφα-λῶς ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας. Μετῆστε τους ἀπὸ περὶεργα : Βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας, τῆς Καστιλλίας, τῆς Λεωνίας, τῆς Ἀραγόνας, τῶν δύο Σικελιών, τῆς Ἱερουσαλὴμ, τῆς Ναβάρρας, τῆς Γρεναδάς, τοῦ Τολεδοῦ, τῆς Βαλένθιας, τῆς Γαλιτίας, τῆς Μαγιόρκης, τῆς Μινόρκης, τῆς Σεβίλλης, τῆς Κερθένας, τῆς Κορδοῦνης, τῆς Κορθέγας, τῆς Μουρκίας, τοῦ Χαέν, τῆς Ἀλγάρρας, τῆς Ἀλγκισιρας, τοῦ Γιβραλτάρ, τῶν Καναρίων, τῶν Ἀνατολικῶν καὶ Δυτικῶν Ἰνδιῶν, τῆς Ἰνδίας καὶ τῆς Ἡπειροῦ τοῦ ὀκεανοῦ, ἀρχιδούξ τῆς Ἀιστρίας, δούξ τῆς Βουργουνδίας, τῆς Βραβάντης καὶ τοῦ Μιλάνου, κόμης τοῦ Ἀρβουόργου, τῆς Φλάνδρας, καὶ τοῦ Τυρόλου, τῆς Βαρκελώνης, καὶ τέλος ἀρχὸν τῆς Βισκοῦγιας καὶ τῆς Μολίας!...

Στοτὸ κοιπολοῖ δη-λαδὴ. Καὶ τί κοιπο-λοῖ!...